

POSTANOWIENIE

29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.Z., L.C., M.J., A.K., M.Z. i W.S.
przeciwko F. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej E.Z. i L.C.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 6 lutego 2024 r., V ACa 1384/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia powodom odpisu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powodowie E.Z. i L.C. wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z tego, że „wyroki sądów obu instancji zostały wydane z naruszeniem przepisów procesowych, jak i prawa materialnego”. Skarżący wywodzili, że: „Gdyby bowiem sądy obu instancji dokonały w prawidłowy sposób wykładni oświadczeń woli w stron w zakresie umowy z 9 sierpnia 2017 r., a zwłaszcza w zakresie spornego ust. 2.5, nie zaś pod tezę sformułowaną przez Pozwanego, wzięły pod uwagę całokształt okoliczności towarzyszących (podjęte postępowania administracyjne, powierzenie funkcji geodecie, kierownikowi budowy i inspektorowi nadzoru, uzyskanie dziennika budowy i dokonanie w nim wpisów), jak i profesjonalny status Pozwanego i charakter prowadzonej przez niego działalności (który niewątpliwie musiał działać w zgodzie z przepisami ustawy - Prawo budowlane, nie zaś na podstawie potocznie rozumianych pojęć, doszłyby – zdaniem Skarżących – do wniosków odmiennych względem sformułowanych w niniejszym postępowaniu. Zdaniem Skarżących prawidłowa wykładnia oświadczenia woli zgodnie z przyjętą w art. 65 KC metodą-kombinowaną – doprowadzić powinna do uznania umownego pojęcia „robót budowlanych” w istocie za „budowę” w rozumieniu ustawy - Prawo budowlane (tak jak wskazuje na to wykładania językowa, celowościowa, systemowa oraz jak zrozumieli to odbiorcy oświadczenia, tj. Skarżący), a wyciągnięcie prawidłowych wniosków z przeprowadzonego postępowania dowodowego – do uznania, iż budowa została rozpoczęta przez 30 czerwca 2018 r. Naruszenie fundamentalnej zasady postępowania cywilnego – zasady swobodnej oceny dowodów – przez Sąd Okręgowy i uznanie jego rozstrzygnięcia i argumentacji przez Sąd Apelacyjny za prawidłowe każą podać w wątpliwość, czy w miejsce swobodnej oceny dowodów nie dokonano oceny dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i logiki. Błędy proceduralne pociągnęły za sobą także naruszenia przepisów prawa materialnego”.

Na tym skarżący wyczerpali argumentację mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Konieczna do wykazania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywistość naruszenia prawa ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, a przy tym nie dotyczy jakiegokolwiek przepisu zastosowanego lub niezastosowanego przez sąd w toku rozpoznawania sprawy, lecz o naruszenie, które – gdy rzecz dotyczy prawa procesowego – mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a gdy chodzi o prawo materialne – miało wpływ na wynik sprawy. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać nie tylko powołanie się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego, lecz także wywód zmierzający do jego wykazania.

Już same braki przytoczonego niemal dosłownie i w całości uzasadniania wniosku powodów o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania byłyby wystarczające do wydania postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jedyne przepisy wymienione przez powodów we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i w jego uzasadnieniu to art. 65 k.c., w którym ustawodawca określił zasady obowiązujące przy wykładni oświadczeń woli. Z ugruntowanego orzecznictwa na tle tego przepisu wynika, że każda umowa podlega wykładni sądowej, której celem jest ustalenie miarodajnego znaczenia czynności prawnej dokonanej przez strony pozostające w sporze, koniecznego do określenia ich praw i obowiązków. Proces wykładni rozpoczyna się od wykładni językowej, a kończy z chwilą uzyskania, w wyniku zastosowania kolejnych reguł wykładni, rezultatu w postaci ustalenia rzeczywistego znaczenia prawnego umowy.

Konsekwencją unormowania z art. 65 k.c. jest konieczność dokonania wykładni umów na trzech poziomach, tj. ustalenia literalnego brzmienia umowy, ustalenia treści oświadczeń woli przy zastosowaniu reguł określonych w art. 65 § 1 k.c. oraz ustalenie sensu złożonych oświadczeń woli poprzez odwołanie się do

zgodnego zamiaru stron i celu umowy (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2011 r., V CSK 204/10, z 8 października 2004 r., V CK 670/03, OSNC 2005, nr 9, poz. 162). Przyjęta na tle art. 65 k.c. tzw. kombinowana metoda wykładni w przypadku oświadczeń woli składanych innej osobie przyznaje pierwszeństwo temu znaczeniu oświadczenia, które rzeczywiście nadawały mu obie strony w chwili jego złożenia (subiektywny wzorzec wykładni). Pierwszeństwo to jest wyprowadzane z zawartego w art. 65 § 2 k.c. nakazu badania raczej, jaki był zgodny zamiar stron umowy, aniżeli opierania się na dosłownym brzmieniu umowy (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 168). To, jak same strony rozumiały oświadczenie woli w chwili jego złożenia można wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 18 września 1951 r., C 112/51, OSN 1952, nr 3, poz. 70 i z 4 lipca 1975 r., III CRN 160/75, OSPiKA 1977, nr 1, poz. 6). Na rozumienie to może wskazywać także zachowanie się stron (np. sposób wykonania umowy) już po złożeniu oświadczenia woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 lutego 1998 r., I PKN 532/97, OSNAPiUS 1999, nr 3, poz. 81). Oprócz kontekstu językowego, przy interpretacji oświadczenia woli powinno się brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny, na który składają się w szczególności dotychczasowe doświadczenia stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 1975 r., III CRN 160/75, OSPiKA 1977, nr 1, poz. 6), ich status, przebieg negocjacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 września 1998 r., I CKN 815/97, OSNC 1999, nr 2, poz. 38). Niezależnie od tego z art. 65 § 2 k.c. wynika nakaz kierowania się przy wykładni umowy jej celem; dotyczy to zresztą wszelkich oświadczeń woli składanych innej osobie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 11 września 1997 r., III CZP 39/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 191). Nie jest konieczne, aby był to cel uzgodniony przez strony, wystarcza cel zamierzony przez jedną stronę, który jest wiadomy drugiej. Wątpliwości interpretacyjne, które nie dają się usunąć w drodze ogólnych dyrektyw wykładni oświadczeń woli, powinny być rozstrzygnięte na niekorzyść strony, która zredagowała tekst je wywołujący (*in dubio contra proferentem*). Ryzyko nie dających się usunąć w drodze ogólnych dyrektyw wykładni oświadczeń woli niejasności tekstu umowy powinna ponieść ta strona, która tekst zredagowała.

Sądy orzekające w niniejszej sprawie odwołały się do przytoczonych wyżej reguł wykładni oświadczeń woli przy wykładni umowy zawartej przez strony, a to, że wnioski, do których doszły nie są zgodne z sugerowanymi przez skarżących, nie czyni skargi oczywiście uzasadnioną.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2023 r. poz. 1964), orzeczono jak w postanowieniu.

(R.N.)

[a.ł]